

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΙΔΡΥΜΑ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ		
ΣΧΟΛΗ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΔΑΣΟΛΟΓΙΑΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΞΥΛΟΥ & ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΠΕ961	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	9 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	2		
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	1		
ΣΥΝΟΛΟ	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΠΙΛΟΓΗΣ - ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	Αναμένεται, σύμφωνα με τις οδηγίες κατασκευής που θα παράσχει το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Σκοπός του μαθήματος είναι να προετοιμάσει τον/την τελιόφοιτο/η του Τμήματος έτσι ώστε να κατανοεί τις μεθοδολογίες και να μπορεί να συμμετέχει στην εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων και περιβαλλοντικών μελετών, όπως Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ), κλάδος ο οποίος προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες επαγγελματικής απασχόλησης σε μια εποχή όπου το φιλο-περιβαλλοντικό προφίλ των επιχειρήσεων αναδεικνύεται όλο και περισσότερο προς τον καταναλωτή, και η τάση για minimum περιβαλλοντικές επιπτώσεις έργων και δραστηριοτήτων φαίνεται να απασχολεί τις επιχειρήσεις περισσότερο σε σχέση με το παρελθόν.

Στο τέλος του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- Κατανοεί τι αφορούν τα διαχειριστικά σχέδια και ποιους τομείς του φυσικού περιβάλλοντος καλύπτουν.
- Γνωρίζει τις βασικές απαιτήσεις των σχετικών ευρωπαϊκών οδηγιών και της εθνικής νομοθεσίας στη λογική της πολυ-λειτουργικής δασικής και περιβαλλοντικής διαχείρισης.
- Μάθει το πλαίσιο εκπόνησης των διαχειριστικών σχεδίων λεκανών απορροής ποταμών, των διαχειριστικών σχεδίων προστατευόμενων περιοχών, των δασικών διαχειριστικών μελετών και των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, μέσα από συγκεκριμένα πραγματικά παραδείγματα.
- Αντιλαμβάνεται πώς τα διαχειριστικά σχέδια πρέπει να συνοδεύονται από μεθόδους επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) για την αξιολόγηση και την προβλεπόμενη αναθεώρησή τους. Ομοίως για ΜΠΕ, που απαιτούν pre- και post-monitoring δραστηριότητες παρακολούθησης.
- Εξειδικεύσει τις γνώσεις του επί των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 και πώς αυτές συνδέονται με τα αντίστοιχα διαχειριστικά σχέδια και τα σχέδια Προεδρικών Διαταγμάτων για την θεσμοθέτηση της προστασίας των περιοχών αυτών σύμφωνα με την νομοθεσία της Ε.Ε.
- Κατανοεί τις βασικές απαιτήσεις της νομοθεσίας για την περιβαλλοντική αδειοδότηση δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων μέσα από τη σύνταξη Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

- Πληροφορηθεί για την κατάσταση στην ελληνική αγορά των περιβαλλοντικών μελετών.

Γενικές Ικανότητες

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
- Λήψη αποφάσεων.
- Ομαδική Εργασία.
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας.
- Σχεδιασμός και διαχείριση έργων.
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
- Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον.
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο **θεωρητικό μέρος** του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια:

- Εισάγεται στην έννοια των διαχειριστικών σχεδίων και των τομέων που αυτά καλύπτουν, με έμφαση στα διαχειριστικά σχέδια λεκανών απορροής ποταμών, τα διαχειριστικά σχέδια προστατευόμενων περιοχών, τις δασικές διαχειριστικές μελέτες και τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης.
- Μαθαίνει ποιες είναι οι απαιτήσεις των αντίστοιχων ευρωπαϊκών οδηγιών (π.χ. οδηγία για τα νερά, οδηγία για την ορνιθοπανίδα, οδηγία για τους οικοτόπους και την άγρια πανίδα) και της εθνικής νομοθεσίας στη λογική της πολυ-λειτουργικής δασικής και περιβαλλοντικής διαχείρισης.
- Πληροφορείται τον τρόπο ενσωμάτωσης των συστημάτων επιστημονικής παρακολούθησης (monitoring) στα διαχειριστικά σχέδια για την αξιολόγηση και την αναθεώρησή τους.
- Μαθαίνει τι είναι οι Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ) για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 και πώς αυτές συνδέονται με τα αντίστοιχα διαχειριστικά σχέδια και τα σχέδια Προεδρικών Διαταγμάτων για την θεσμοθέτηση της προστασίας των περιοχών αυτών.
- Κατανοεί τις βασικές απαιτήσεις της νομοθεσίας για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων μέσα από τη σύνταξη Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) δημοσίων και ιδιωτικών έργων.

Οι ασκήσεις του μαθήματος γίνονται μία (1) ώρα εβδομαδιαίως και η παρακολούθηση αυτών από τους φοιτητές/τριες είναι υποχρεωτική κατά 50% τουλάχιστον. Από το 1ο μάθημα επισημαίνεται από τον διδάσκοντα η σημαντικότητα της παρακολούθησης αυτής, αλλά και της θεωρίας, ενώ δίνονται και κίνητρα για την αδιάλειπτη συμμετοχή των φοιτητών σ' αυτή. Ουσιαστικά, οι ασκήσεις του μαθήματος αποτελούν συνέχεια της θεωρίας, όπου αναλύονται παραδείγματα και παρουσιάζονται ειδικές περιπτώσεις μελετών (ως case studies), περιλαμβανομένων και των pre- και post-monitoring δραστηριοτήτων που είναι απαραίτητες για τη σύνταξη συγκεκριμένων ΜΠΕ. Με τις φροντιστηριακές ασκήσεις οι φοιτητές/τριες καλούνται να παίξουν το ρόλο του μελετητή-αναδόχου-συντάκτη περιβαλλοντικών μελετών, αλλά και να κατανοήσουν πώς αυτός οφείλει να συνεργαστεί με τους πελάτες του και τις αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες, που τελικά αδειοδοτούν (ή όχι) ένα έργο και εγκρίνουν (ή όχι) μια μελέτη. Το μάθημα περιλαμβάνει υποχρεωτική εκδρομή σε διαφορετικούς τύπους χερσαίων και υδροτοπικών φυσικών οικοσυστημάτων σε συνδυασμό ή μη με εκδρομές άλλων μαθημάτων του Τμήματος.

Σχετικές κατευθύνσεις και πλούσιο υλικό και οδηγίες αναρτώνται στο e-class.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ</p>	<p>Συνδυαστική εφαρμογή εκπαιδευτικών μεθόδων και τεχνικών με σκοπό την ενίσχυση της ενεργητικής συμμετοχής των φοιτητών/τριών στο μάθημα και στόχο τη μεγαλύτερη δυνατή αποτελεσματικότητα στην «πρόσωπο με πρόσωπο» διδασκαλία: Εισηγήσεις (στο αμφιθέατρο και στην ύπαιθρο)</p>
--------------------------------	--

	εμπλουτισμένες με πραγματικά παραδείγματα, ομαδική ανάλυση case studies, ερωτήσεις – απαντήσεις και συζήτηση.	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση Η/Υ, διαφάνειες ppt, projector, videos μικρής διάρκειας. • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class. 	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	26
	Φροντιστηριακές ασκήσεις που εστιάζουν στην ανάλυση μελετών περίπτωσης σε μικρότερες ομάδες φοιτητών	13
	Εκπαιδευτική εκδρομή	20
	Εργασίες	20
	Αυτοτελής Μελέτη	71
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>A. Η αξιολόγηση του <u>θεωρητικού</u> μαθήματος γίνεται <u>στο τέλος του εξαμήνου με γραπτές εξετάσεις</u>. Η διαδικασία των τελικών εξετάσεων είναι η τυπική που ακολουθείται σε όλα τα μαθήματα του Τμήματος.</p> <p>Σε συμφωνία με τους φοιτητές που το επιθυμούν, η αξιολόγηση του <u>θεωρητικού</u> μαθήματος μπορεί να γίνει και με εξετάσεις προόδου που θα διεξαχθούν σε συμφωνημένη ημερομηνία μέσα στο εξάμηνο, σύμφωνα με το πρόγραμμα του Τμήματος.</p> <p>Δικαίωμα συμμετοχής στην αξιολόγηση του <u>θεωρητικού</u> μαθήματος έχουν οι φοιτητές που έχουν συμμετάσχει στην εκπαιδευτική εκδρομή στη διάρκεια του εξαμήνου.</p> <p>Το θεωρητικό μέρος συμμετέχει στο 65% του τελικού βαθμού του μαθήματος.</p> <p>B. Η αξιολόγηση της <u>Άσκησης</u> γίνεται <u>στο τέλος του εξαμήνου με γραπτές εξετάσεις</u>. Η διαδικασία των τελικών εξετάσεων είναι η τυπική που ακολουθείται σε όλα τα μαθήματα του Τμήματος.</p> <p>Δικαίωμα συμμετοχής στην αξιολόγηση της <u>Άσκησης</u> έχουν οι φοιτητές που έχουν (α) συμπληρώσει τον απαραίτητο αριθμό παρουσιών (50% των διδασκόμενων μαθημάτων) και (β) συμμετάσχει στην εκπαιδευτική εκδρομή στη διάρκεια του εξαμήνου.</p> <p>Η αξιολόγηση της Άσκησης συμμετέχει στο 35% του τελικού βαθμού του μαθήματος.</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Συγγράμματα στον ΕΥΔΟΞΟ

- Βαβίζος Γ. και Α. Μερτζάνης. 2003. Περιβάλλον – Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. 2η έκδοση. Εκδόσεις Παπασωτηρίου. Αθήνα. (Κωδικός ΕΥΔΟΞΟΣ: 68406906)
- Βαγωνά, Δ. 2018. Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων – Θεωρία και Εφαρμογές. Εκδόσεις Δίσιγμα, Θεσσαλονίκη. 328 σελ. (Κωδικός ΕΥΔΟΞΟΣ: 77118264)

Συγγράμματα εκτός ΕΥΔΟΞΟΥ

- Bonnet, B., S. Aulong, S. Goyet, M. Lutz and R. Mathevet. 2005. Integrated Management of Mediterranean Wetlands. Tour du Valat, Arles, France, 159 pp. Publications MedWet / Tour du Valat – number 13.
- Γιαννάκης Ν., Δ. Μπούσμπουρας, Δ. Αργυρόπουλος, Ι. Καζόγλου, Π. Κακούρος, Δ. Σαλιάρης, Μ. Ναλπαντίδου, Γ. Φωτιάδης, Μ. Βραχνάκης, Α. Γεωργαντά, Γ. Κατσαδωράκης, Ζ. Δεμαθός, Β. Τσίγκας. 2010. Σχέδιο Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής Εθνικού Πάρκου Πρεσπών. Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων Ν.Α. Φλώρινας, Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πρεσπών.
- Catsadorakis, G. and H. Källander (eds). 2010. The Dadia-Lefkimi-Soufli Forest National Park: Biodiversity, Management and Conservation. WWF Greece, Athens, 316pp.
- Crivelli, A.J. and G. Catsadorakis (eds). 1997. Lake Prespa, Northwestern Greece: A unique Balkan wetland. Reprinted from Hydrobiologia, vol. 351, Kluwer Academic Publishers, 196pp.
- Ζαλίδης Χ.Γ., Τ.Λ. Crisman και Π.Α. Γεράκης (συντ. έκδ.). 2002. Αποκατάσταση Μεσογειακών Υγροτόπων. ΥΠΕΧΩΔΕ, ΕΚΒΥ.
- Κακούρος Π., Β. Τσιαούση και Ε. Χατζηχαραλάμπους 2004. Οδηγίες Εκπόνησης Σχεδίων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών. ΕΚΒΥ, ΥΠΕΧΩΔΕ.
- Καραβέλλας Δ., Γ. Κατσαδωράκης, Π. Μαραγκού, Θ. Νάντσου και Ε. Σβορώνου. 2003. Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών: Οδηγός Ορθής Πρακτικής. Έκδοση ΥΠΕΧΩΔΕ – WWF Ελλάς, Αθήνα.
- Ντάφης Σ., Ε. Παπαστεργιάδου και Θ. Λαζαρίδου. 1999. Τεχνικός Οδηγός Χαρτογράφησης, Δίκτυο Natura 2000. Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
- Scott, D. A. (ed.). 1992. Management of wetlands and their birds. IWRB. Slimbridge.
- Silva, J.P., W. Jones, J. Eldridge and E. Sarvan. 2006. LIFE and the marine environment – Promoting sustainable management of Europe’s seas. European Commission, Environment Directorate-General. pp 54.
- Silva, J.P., L. Phillips, W. Jones, J. Eldridge and E. O’Hara. 2007. LIFE and Europe’s wetlands – Restoring a vital ecosystem. European Commission, Environment Directorate-General. pp 66.
- Silva, J.P., J. Toland, W. Jones, J. Eldridge, E. Thorpe and E. O’Hara. 2008. LIFE and Europe’s grasslands – Restoring a forgotten habitat. European Commission, Environment Directorate-General. pp 53.
- Τσιούρης, Σ. και Π.Α. Γεράκης. 2010. Υγρότοποι και Γεωργία. Χ. και Β. Κορδαλή Ο.Ε., ISBN: 978-960-357-087-5.
- Τσιτούρα Π., Μ. Βραχνάκης, Ι. Καζόγλου, Γ. Φωτιάδης, Δ. Χουβαρδάς, Δ. Μπούσμπουρας, Λ. Κώτσιος, Π. Παπαπορφυρίου, Α. Σπυρίδης, Ι. Τσιριπίδης, Β. Κουτάλου, Σ. Νασιάκου, Δ. Γεωργάκη, Γ. Ζαγαλίκης, Κ. Κεσκιλίδου, και Ν. Κίγκας. 2015. Οριστικό Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης του Δήμου Πρεσπών. Έργο: «Ειδική μελέτη διαχείρισης της βόσκησης σε λιβαδικούς και δασικούς τύπους οικοτόπων στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πρεσπών». Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πρεσπών. Ιωάννινα. Σελ 204 + Παραρτήματα.
- ΥΠΕΧΩΔΕ. 2003. Προστατευόμενες Φυσικές Περιοχές. Προς ένα Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης. Αθήνα.
- Φράγκου, Μ.-Χ. και Γ. Καλλής. 2010. Προβλήματα και Λύσεις για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση του Νερού. WWF Ελλάς, Αθήνα, 208 σελ.